

Załącznik do Uchwały Nr VIII/56/2019
Rady Miejskiej w Wieruszowie z dnia
30.05.2019 r.

Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 w Gminie Wieruszów

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie

Spis treści:

Wprowadzenie	2
Zadania samorządu gminnego	5
Diagnoza społeczna.....	8
Zasoby Gminy Wieruszów	14
Analiza SWOT	15
Adresaci	17
Zadania	18
Przewidywane formy działania	23
Finansowanie Programu	24
Monitoring oraz ewaluacja	24
Podsumowanie Programu	24

Lokalne samorządy odpowiadają za stworzenie oraz funkcjonowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Jest to niezwykle istotne i trudne zadanie, ponieważ działania na rzecz rodziny, to działania nie tylko na rzecz konkretnej grupy, ale i całej wspólnoty, a jak wiadomo wspierając rodzinę przyczyniamy się nie tylko do jej rozwoju, ale i wzmacniania więzi w całej społeczności. Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, jest podstawą życia społecznego z dwóch powodów:

- po pierwsze: dostarcza społeczeństwu nowych członków,
- po drugie: najpełniej kształtuje człowieka, przez co decyduje o jakości członków społeczeństwa.

Program Wspierania Rodziny, czyli pomoc dziecku i rodzinie, jest zadaniem wynikającym z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.).

Rodzina od zawsze stanowiła podstawową komórkę społeczną, na której opiera się społeczeństwo¹, w skład której wchodzi odpowiednio rodzice oraz dzieci. Rodzina jako grupa społeczna przekazuje wartości, dziedzictwo kulturowe, a przede wszystkim zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. Rodzina jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego człowieka najsilniej i najdłużej, w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne. Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje, podstawowe z nich to funkcje opiekuńczo-zabezpieczająca, socjalizacyjna, ekonomiczna, wychowawcza, kulturalna. Ze względu na pełnienie tych funkcji można wyróżnić dwie kategorie rodzin: rodziny funkcjonalne i dysfunkcjonalne.

Do elementarnych przyczyn występowania współczesnych problemów w rodzinie można zaliczyć pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, głównie w związku z wzrastającym bezrobociem oraz znacznym wzrostem kosztów utrzymania oraz życia. Wymienione elementy w dużej mierze wpływają destrukcyjnie na rozwój rodziny, a w konsekwencji na rozwój dzieci w rodzinie. Ponadto, można zaobserwować zwiększenie się liczby rodzin niepełnych,

---

1

Z. Tyszka, Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa [w:] Pedagogika Społeczna, pod red. T. Pilch, I. Leparczyk, wyd. Żak, Warszawa 1995, s. 137.

związków nieformalnych czy rodzin zrekonstruowanych, ale także wzrost liczby rozwodów. Z uwagi na powyższe współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Program Wspierania Rodziny w Wieruszowie na lata 2019-2021 jest kontynuacją poprzedniego Programu (Program Wspierania Rodziny w na lata 2016 - 2018) oraz jest dokumentem, który scala podejmowane działania na rzecz rodziny.

Prezentowany Program Wspierania Rodziny jest propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w gminie Wieruszów.

Podstawa prawna:

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne w szczególności:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 ze zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 682)
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860)

2. Program wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej 2020

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieruszów na lata 2014 - 2020
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 w Gminie Wieruszów

Prezentowany dokument został opracowany przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie. W pracach nad Programem bazowano głównie na danych własnych jednostek wypełniających zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania samorządu gminnego

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcję opiekuńczo-wychowawczą oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Zapisy art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Wieruszów realizuje za pomocą jednostek organizacyjnych: Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie.

Do zadań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie należy:

- 1) opracowanie projektów 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny oraz ich realizacji;
- 2) zapewnienie obsługi finansowej dotyczącej współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 3) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny;
- 4) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 5) ustanawianie rodziny wspierającej oraz zawierania z rodziną wspierającą umowy, o której mowa w art. 31 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgiminnym;
- 6) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 7) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 8) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 9) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 10) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości za okres dłuższy niż 12 miesięcy z tytułu nieponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Dotychczas, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne

dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych. W Wieruszowie wsparcie we wskazanym zakresie jest realizowane poprzez jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Z uwagi na to, że jest to zadanie nowe, trudno jest określić liczbę rodzin potrzebującą wsparcia.

Diagnoza społeczna

Wieruszów, to niewielkie miasto usytuowane po obu stronach rzeki Prosną, u ujścia Niesobu, w zachodniej części województwa łódzkiego, na pograniczu trzech wielkich krain: Śląska, Małopolski i Wielkopolski. Na terenie Gminy Wieruszów mieszka obecnie 14287 tysięcy mieszkańców, z czego 7334 stanowiły kobiety². Liczba osób bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 853 z czego 439 to kobiety³.

Na podstawie statystyk Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną w latach: 2014, 2015, 2016, 2017 i 2018, co szczegółowo przedstawiają poniżej zestawienia w formie tabelarycznej.

	2014	2015	2016	2017	2018
Rodziny, którym przyznano świadczenie	360	352	319	325	323
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	655	352	319	325	325
Razem	1015	704	638	650	648
Rodziny z dziećmi ogółem	211	353	321	327	325
O liczbie dzieci:					
1	50	115	39	43	40
2	89	49	60	62	53
3	52	46	36	28	25
4	11	70	7	8	9
5	5	49	7	3	3
6	3	24	1	-	-
7 i więcej	1	-	1	1	1
Rodziny niepełne ogółem	78	77	59	63	59
O liczbie dzieci:					
1	30	28	20	26	24
2	28	29	27	26	22
3	17	16	10	9	10
4 i więcej	3	4	2	2	3

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną, Sprawozdanie MRPiPS

Jak można zauważyć, liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia utrzymuje się na stałym poziomie - powyżej 300 rodzin rocznie. Podobnie sytuacja wygląda z liczbą

²
³
w Wieruszowie za 2016 rok

rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy – tutaj również na przestrzeni analizowanych lat utrzymuje się stała tendencja. Widoczna jest jednak zmiana zarówno w strukturze rodzin objętych pomocą, jak i liczbie rodzin będących beneficjentami pomocy społecznej. Początkowo najliczniejszą grupą były rodziny z jednym dzieckiem (najwięcej tych rodzin było w 2015 roku, w latach następnych dostrzegalny jest znaczny spadek), podobnie sytuacja wygląda w przypadku rodzin z dwójką i trójką dzieci (w 2014 roku rodziny z dwójką dzieci stanowiły najliczniejszą grupę wśród wszystkich rodzin - 89, natomiast w 2015 roku liczba ta uległa znacznemu zmniejszeniu do 49, by w następnych latach nieznacznie zwiększać się). W 2015 roku zauważalny jest jednak wzrost liczby rodzin z czwórką, piątką i szóstką dzieci. W kolejnych latach analizy zauważalne są znaczne zmiany w strukturze rodzin z dziećmi.

Kolejnym obszarem, który wymaga analizy dotyczy powodów przyznania pomocy. Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (stan na dzień 30.03.2018) dominującymi i zarazem najczęściej powtarzającymi się problemami są kolejno: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa dalej mamy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz alkoholizm. W tabeli poniżej zaprezentowano szczegółowe dane w tym zakresie.

	2014	2015	2016	2017	2018
Ubóstwo	232	234	215	219	195
Długotrwała lub ciężka choroba	172	184	182	226	223
Niepełnosprawność	104	106	107	119	125
Bezrobocie	211	198	163	145	116
Potrzeba ochrony macierzyństwa	125	117	85	72	58
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	87	92	82	91	86
Alkoholizm	29	33	33	33	43

Tabela 2. Powody przyznania pomocy, Sprawozdanie MRPiPS

Jak wynika z analiz tabeli choć głównym problemem na przestrzeni jest ubóstwo zauważyć można jego systematyczny spadek. Niestety poważnym problemem jest długotrwała lub ciężka choroba. Każdego roku obserwuje się wzrost udzielanej pomocy z tego tytułu. Istotnym aspektem jest również kwestia bezradności w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych. Jedną z form wsparcia rodziny z dziećmi przeżywającej tego typu problemy jest pomoc asystenta rodziny. Jego działania ukierunkowane są przede wszystkim na poprawę funkcjonowania rodziny pod kątem wypełniania ról opiekuńczych, wychowawczych w stosunku do dzieci. Co istotne praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną przy ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym. Warto zaznaczyć, iż wskazane powyżej problemy są jak już wspomniano problemami wiodącymi. Istnieją jeszcze inne problemy, z powodu których mieszkańcy są zmuszeni skorzystać z pomocy Ośrodka, zostały one również wzięte pod uwagę podczas analizy sytuacji mieszkańców Wieruszowa.

	2014	2015	2016	2017	2018
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	25	12	7	4	10
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	11	10	12	10	15
Poradnictwo specjalistyczne	2	-	-	-	-
Praca socjalna	229	155	175	174	236
Interwencja kryzysowa	-	-	1	5	1

Tabela 3. Korzystający z pomocy i wsparcia, Sprawozdanie MRPiPS

Analizując dane z powyższej tabeli można zauważyć, że sukcesywnie maleje liczba zawieranych kontraktów socjalnych. Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą zgłaszającą się z prośbą o udzielenie pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym. Umowa ta jest spisywana w celu rozwiązania trudnej sytuacji życiowej osoby zwracającej się o pomoc. W 2014 roku liczba zawartych kontraktów wynosiła 25, natomiast w 2018 roku ta liczba odpowiadała już 10 kontraktom. Asystent rodziny obejmuje swoim wsparciem stałą liczbą rodzin, chociaż widoczne jest zwiększenie w roku 2018 o 5 rodzin. Z poradnictwa specjalistycznego od 2014 roku nie skorzystały żadne osoby. Zmniejszyła się natomiast liczba osób, która skorzystała z interwencji kryzysowej – 1 osoba w 2018 roku. Poniżej w zestawieniu tabelarycznym znajduje się liczba porad w latach 2016 - 2018 udzielonych przez specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej:

W latach 2016-2018 liczba porad udzielonych w ramach PIK była zmienna, z tendencją spadkową, co wynikać może m.in.: z pojawieniem się nowych możliwości dla

mieszkańców powiatu wieruszowskiego korzystania z poradnictwa m.in.: w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej realizowanej przez Powiat Wieruszowski. W 2018 r. w ramach PIK udzielono **316 porad (w tym pierwszorazowych 145, a wizyt następných 171)**.

Wśród 316 porad udzielono: **51 porad socjalnych, 129 psychologicznych i 136 porad prawnych**. Najwięcej porad udzielono podobnie jak w latach ubiegłych mieszkańcom Miasta i Gminy Wieruszów - 167 porad. Ponadto z porad korzystali mieszkańcy Gminy Sokolniki -37 porad, Gminy Czastary - 35 porad, Gminy Galewice - 32 porady, Gminy Łubnice - 23 porady, Gminy Bolesławiec - 11 porad. Mieszkańcy gminy Lututów nie korzystali z porad w 2018 r. Specjaliści w ramach PIK udzielili 11 porad mieszkańcom spoza terenu powiatu.

Tabela 18. Liczba porad w latach 2016- 2018 udzielonych przez specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej

RO K	Liczba porad socjalnych	Liczba porad prawnych	Liczba porad psychologicznych	Razem
2016	77	193	147	417
2017	60	146	159	365
2018	51	136	129	316

Zakres udzielanej pomocy w ramach PIK nadal jest bardzo szeroki. W roku 2018 udzielono porad z zakresu: kryzysów rodzinno- małżeńskich, separacji, rozwodów, alimentów, konfliktów i problemów rodzinnych – **107**, innych prawnych (m.in.: darowizny, odszkodowania, zażalenia, podziały majątku, pomoc w sporządzeniu pism do sądu, ubezwłasnowolnienia) – **53**, trudności wychowawczych i w nauce - **44**, trudnej sytuacji życiowej, problemów finansowych, zdrowotnych, mieszkaniowych w tym problemy osób niepełnosprawnych – **39**, , ograniczenia władzy rodzicielskiej, ustalenia ojcostwa, ustalenie kontaktów z dziećmi - **33**, problemów osobistych, trudności emocjonalnych, depresji, chorób psychicznych – **15**, uzależnienia i współuzależnienia – **12**, przemocy w rodzinie - **10**, spraw pracowniczych – **3**.

Kolejną formą pomocy oferowaną rodzinom przeżywającym trudności w funkcjonowaniu jest przydzielenie asystenta rodziny. W przypadku powzięcia przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Kierownik Ośrodka zleca przeprowadzenie w tej rodzinie wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad

środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, Kierownik Ośrodka przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z tą rodziną. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, które korzystały z pomocy asystenta rodziny na przestrzeni pięciu analizowanych lat (2014 – 2018):

	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	11	10	12	10	15
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	0	0	1	1	1
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	11	10	11	9	15
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:	0	0	0	0	1
osiągnięcie celów					
Zaprzestanie pracy przez rodzinę					
brak efektów	0	0	0	0	5
inne np. przeprowadzka					

Tabela 4. Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny, Sprawozdanie MRPiPS

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalna jest względnie stała liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. Prawie wszystkie rodziny zmagające się z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zostały objęte pomocą asystenta po wcześniejszym wskazaniu przez pracownika socjalnego, tylko 2 razy rodziny zostały zobowiązane przez Sąd do współpracy. W analizowanych latach 2014 – 2017 asystent rodziny nie zakończył pracy z podopiecznymi, natomiast w roku 2018 z jedną rodziną

zakończył pracę po osiągnięciu zamierzonych celów a 5 rodzin zaprzestało pracy ze względu na własną rezygnację.

Zasoby Gminy Wieruszów

Zasoby instytucjonalne Gminy Wieruszów, to instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą rodziny, w tym:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowa Komenda Policji,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny,
- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- SPZPZ Miejski Ośrodek Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Współzależnień,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- kuratorzy sądowi,
- kościół.
-

Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację Wieruszowa. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → Stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców Wieruszowa → Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych → Instytucje wspierające dzieci oraz rodzinę (M-GOPS, PCPR, MOPTUiW, kuratorzy Policja, Sąd, służba zdrowia, jednostki oświatowe, świetlice szkolne) → Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin → Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych → Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie → Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych → Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe 	<ul style="list-style-type: none"> → Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców → Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej → Istnienie szarej sfery zatrudnienia, → Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego → Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia i wysoka stopa bezrobocia → Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela → Brak w środowisku „animatorów kultury”- osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież → Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → Powołanie asystenta rodziny celem 	<ul style="list-style-type: none"> → Niestabilność prawa dotyczącego

<p>wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej</p> <ul style="list-style-type: none"> → Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę → Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów → Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym → Promowanie idei wolontariatu 	<p>polityki społecznej, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów</p> <ul style="list-style-type: none"> → Zanik więzi i tradycji rodzinnych → Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym → Wzrost kosztów utrzymania rodzin → Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami → Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc → Uzależnienie członków rodziny m. in. od alkoholu, środków odurzających, internetu
--	---

Adresaci

Adresaci Programu:

- Rodziny, w tym niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo,
- Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
- Rodziny dotknięte przemocą,
- Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- Rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie Wieruszowa, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucje państwowe, samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

Zadania

Dokonanie diagnozy społecznej na potrzeby niniejszego Programu pozwoliło na postawienie celu głównego, który ma polegać na: przeciwdziałaniu dysfunkcjom i efektywnym wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Niniejsze zamierza się osiągnąć poprzez kontynuację prowadzonych dotychczas działań oraz poprzez podejmowanie nowych inicjatyw społecznych ukierunkowanych na realizowanie wspólnej polityki instytucjonalnej na rzecz wzmocnienia rodziny.

LP.	ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ	CZAS REALIZACJI	REALIZATORZY
1.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do leczenia/terapii ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin z uzależnieniami – Liczba osób, które podjęły leczenie/terapię – Liczba spraw skierowanych do GKRPA 	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe M-GOPS PCPR MOPTUiW PIK ZI GKRPA
2.	Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz zapobieganie szerszeniu się patologii wśród dzieci młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba Niebieskich Kart – Liczba spraw skierowanych do GKRPA – Liczba spraw skierowanych do sądu o wgląd w sytuację rodziny 	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe M-GOPS MOPTUiW PIK ZI GKRPA
3.	Realizowanie projektów mających na celu wspieranie rodziny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba projektów realizowanych na terenie Wieruszowa – Liczba instytucji zaangażowanych w realizację projektów 	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe M-GOPS PCPR MOPTUiW PIK ZI GKRPA
4.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej – dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach, żłobku, finansowanie wypoczynku letniego	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej – Liczba dzieci otrzymujących dożywianie 	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe M-GOPS

		– Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku		
5.	Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze	– Liczba asystentów rodziny – Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	Cały okres Programu	M-GOPS
6.	Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, pomoc w odrabianiu lekcji	– Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia opiekuńczo-wychowawcze – Liczba lokali, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo-wychowawcze	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe
7.	Praca z rodziną – poradnictwo specjalistyczne	– Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego M-GOPS	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe M-GOPS PCPR MOPTUiW PIK ZI GKRPA
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej (domu dziecka)	– Liczba rodzin objętych pomocą	Cały okres Programu	PCPR
9.	Utrzymywanie kontaktów dzieci z	– Liczba rodzin, w których	Cały okres Programu	M-GOPS

	rodzicami biologicznymi z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	podjęto takie działania		PCPR
10.	Udzielanie pomocy rodzinom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej	– Liczba osób objętych wsparciem	Cały okres Programu	M-GOPS PCPR PUP
11.	Umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych	– Liczba dzieci i dorosłych uczestniczących w przedsięwzięciach – Wychowawcy prowadzący pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo- wychowawcze – Organizacje pozarządowe	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe M-GOPS PCPR
12.	Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową	– Liczba rodzin objętych pomocą – Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą	Cały okres Programu	Jednostki oświatowe M-GOPS PCPR

Przewidywane formy działania

Realizacja zaplanowanych działań oraz przewidzianych form pomocy rodzinom z terenu Wieruszowa uzależniona jest przede wszystkim od sytuacji, w której znajduje się dana rodzina. Nieodzownym elementem służącym diagnozie będzie wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowaniu rodzin. Program powinien również przyczynić się do zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Przewidywane formy działania:

- Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny.
- Zachęcanie rodzin do wzięcia udziału w projektach oraz szkoleniach mających na celu zmotywowanie do podjęcia pracy oraz zmiany dotychczasowej sytuacji bytowej.
- Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji.
- Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach.
- Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, finansowych, bytowych.
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną oraz wsparcie asystenta rodziny.
- Prowadzenie kampanii promujących instytucję rodziny oraz prawidłowe funkcjonowanie rodziny w społeczeństwie.
- Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo.
- Dążenie do reintegracji rodzin.

Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny w Wieruszowie na lata 2019-2021 będą środki budżetu gminy Wieruszów, środki z budżetu państwa, Unii Europejskiej, funduszy zewnętrznych oraz innych źródeł finansowania.

Monitoring oraz ewaluacja

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena jego realizacji. Wskazane działania będą miały za zadanie ocenę skuteczności Programu, co pozwoli na bieżące podejmowanie ewentualnych działań korygujących. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu. Ocena, ta w postaci sprawozdania z przebiegu realizacji Programu zostanie przedłożona Prezydentowi Miasta Wieruszów oraz Radzie Miejskiej do końca marca każdego roku, po upływie pełnego roku realizacji Programu. Sprawozdanie będzie obejmowało między innymi dane z zakresu celów szczegółowych niniejszego Programu. Program będzie miał charakter otwarty, a jego ewaluacja będzie prowadzona zależnie od aktualnie występujących potrzeb.

Podsumowanie Programu

...Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Natomiast, zasadniczym celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.